

Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Munktellska huset

Munktellska huset ligger i centrala Falun och är stadens äldsta besvarade slaggstenshus byggt med den så kallade Geislerska metoden. Munktellska huset förklarades som byggnadsminne 1980.

Beskrivning

Historik

Det Munktellska huset är uppfört enligt markscheidern Eric Geislers metod, och är samtida med det numera rivna Geislerska huset som stod på granntomten. Huset är det äldsta bevarade slaggstenshuset i Falun som uppförts enligt denna metod. Geislers metod var en utveckling av den teknik Anton von Swab lät experimentera fram då man efter stadsbränderna 1761 prioriterade stenhusbyggande. Metoden innebar att man murade hus av slaggstycken lagda i kalkbruk. Munktellska huset uppfördes någon gång mellan år 1761–1765.

Fastigheten Vedkompaniet 3 ägdes när byggnaden uppfördes av bergsingenjören Johan Eric Munktell, vilken 1776 sålde den till bergslaget, senare Stora Kopparbergs Bergslags AB. Huset inreddes samma år till bostad och förblev så till år 1919 då det togs i bruk som mäss och bostäder för Stora Kopparbergs personal. Efter år 1956 har byggnaden använts bland annat som ungdomsgård, kontor och restaurang- och konferenslokaler.

Miljö

Kvarteret Vedkompaniet, beläget centralt i Faluns stadskärna, inramas av Åsgatan, Bergslagsgränd och Holmgatan. Framför byggnaden finns idag Geislerska parken, som sommartid upptas av en uteservering. Parken omgärdas av ett järnstaket och en trappa leder ner mot Holmgatan.

Figur 1. Munktellska huset ligger längs huvudgatan genom Falu stadskärna, Åsgatan. Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

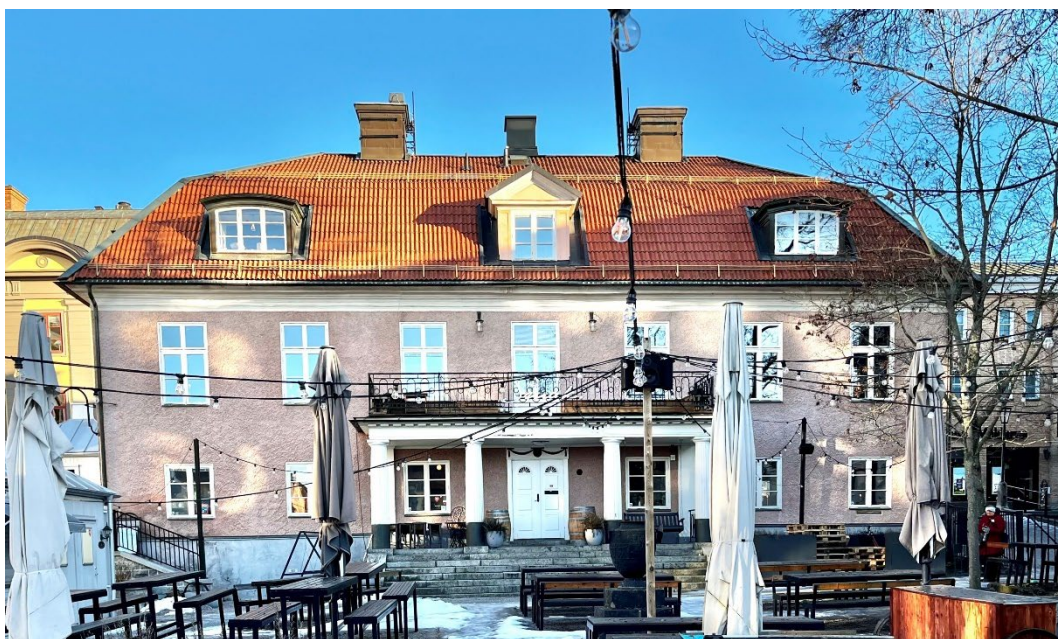
Byggnad

Det Munktellska huset är en slaggbyggnad uppförd enligt den geislerska metoden. Huset är byggt i två våningar samt vindsvåning som inreddes 1892. Taket är belagt med takpannor. Fasaden är spritputsad och ljus rosafärgad.

En bred stentrappa leder fram till entrén. Rakt ovanför denna ligger en balkong som bärs upp av fyra kolonner med räfflade kanellyrer, vilka vilar på trappan. Trappan och kolonnerna tillkom i samband med att huset byggdes om till bergslagsmässa 1919. Tidigare fanns där en veranda byggd 1897. I parken framför huset står en urna av skulptören Eric Grate. Munktellska huset renoverades 2013-2014.

Figur 2. Uppmåtningsritning inför ombyggnad 2013, Trumbäcken Fastighets AB.

Figur 3. Munktellska husets sydvästra fasad med huvudentré. Framför Geislerska parken, sommartid uteservering. Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Figur 4. Den nordöstra fasaden vetter mot Åsgatan. Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Figur 5. Fönstersättningen är regelbunden och symmetrisk, och fönstrens höjd avslöjar interiörens plan med salar i fil på övervåningen. Till höger huvudentrén. Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Byggnadsminnesförklaring

Motivering till byggnadsminnesförklaringen

Munktellska huset bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse såsom synnerligen märkligt.

Skyddsbestämmelser

1. Den på till dessa föreskrifter hörande kartan med siffran 1 betecknad byggnad må ej utan länsstyrelsens samtycke rivas, flyttas eller på annat sätt förändras.
2. Arbeten inom den i punkt 1 nämnda byggnaden som innebär förändring av nuvarande rumsindelning eller ingrepp i byggnadsstommen eller äldre fast inredning skall utföras i samråd med länsstyrelsen.
3. Vid förändring av exteriören på den i punkt 1 nämnda byggnaden skall länsantikvarien beredas tillfälle lämna ut kulturhistorisk synpunkt och med hänsyn till möjljön erforderliga råd och anvisningar.
4. Det område som på den till dessa föreskrifter hörande kartan begränsats med heldagen röd linje må ej ytterligare bebyggas eller bli föremål för annan väsentlig förändring utan länsstyrelsens samtycke.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaden.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter finnes nödvändig gör att byggnaden skall vara till nytta eller om sådan ändring eljest kan anses påkallad av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd därtill.

Figur 6. Situationsplan för byggnadsminnet Munktellska huset, ur beslut 1980.02.18.

Administrativa fakta

Kommun: Falun

Fastighetsbeteckning: Slagghuset 1

Byggnadsminnesförklaring: 1980.02.18

Tillgänglighet: I byggnaden finns idag restaurangverksamhet. Kan upplevas som en del i kulturmiljön i Falu stadskärna.

[Byggnadsminnesförklaring Munktellska huset beslut 1980.02.18](#)
[Munktellska huset i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister](#)